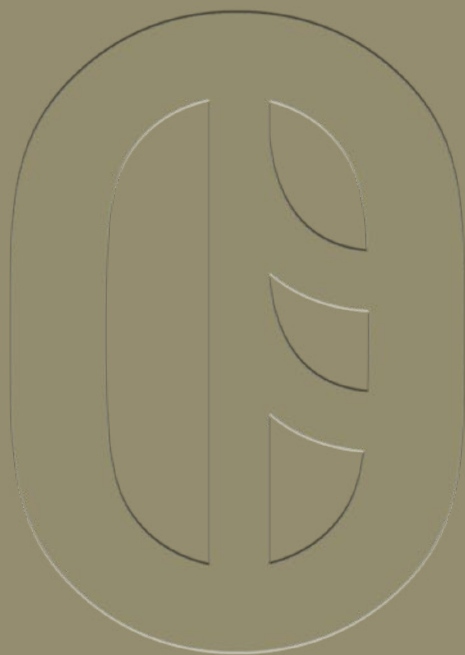

FOREKO
KESTLIKKUSE ARUANNE
2021

Eessõna
Lk 5

Kestlik metsandus
Lk 7

Põllumaa metsastamine
Lk 9

Teadustöö
Lk 11

Meie metsaportfell
Lk 13

Metsauuendus
Lk 14

Metsahooldus
Lk 16

Puidu varumine
Lk 17

Puidu teekond
Lk 19

Nutikas metsamajandamine
Lk 20

Uued lahendused metsas
Lk 21

Sotsiaalmajanduslik mõju
Lk 23

Loodushoid
Lk 25

Puude kahjustajad metsas
Lk 31

Metsamajandamise sertifitseerimine
Lk 35

Süsiniku jalajälg
Lk 36

Eessõna

Emakeelne metsandusharidus ja – teadus on Eestis tegutsenud ligikaudu sada aastat. Täpselt sajand kulub ka selleks, et üks mänd saaks raieküpseks. Nii nagu metsaosakonna rajamiseks Tartu Ülikoolis oli vaja teha esimene samm, nii oli vaja ka männi eluringi alustamiseks seeme mulda panna. Täna on muutuvates oludes oluline teha õigeid valikuid, idandada targad mõtted ja mulda panna parimad seemned, et ka neid vilju saaks 100 aasta pärast noppida.

2021 oli meie jaoks märgilise tähtsusega aasta. Eraldumisega Graanul Invest grupist kaasnes ettevõtte struktuuri muutmine ja uute töökohtade loomine. Hea meel on tõdeda, et lisaks professionaalsele metsamajandamise kompetentsile oleme loonud võimekuse kaasa rääkida ka loodushoiu, ökohüvede, taastuvenergia ja vabatahtliku süsinikukaubanduse teemadel.

Seoses eraldumisega Graanul Invest grupist toimus 2022. aastal ettevõtte nimevahetus, mille tulemusena sai Graanul Metsast **Foreko**. Uues nimes on kombineeritud nii metsandus kui kestlikkus, mis viitab meie igapäevasele metsamajandamisele ja pikaajalisele eesmärgile teha seda jätkusuutlikult. Kasutame seega ka siin, 2021. aasta aruandes uut nime – Foreko.

2021. aasta nõudis meilt kõigilt suurt pingutust, sest tegemist oli muutusterohke aastaga. Puidu nõudlus ja hinnad olid väga muutlikud peamiselt COVID-19 ja sellega kaasnenud tarneahelaraskuste tõttu. Suurt mõju avaldasid ootamatud kevadised metsamajandamisele seatud piirangud, mis pärssisid meie kohustuste täitmist koostööpartnerite ees ja löid segamini töögraafikud. Täna meie inimesi mõistva suhtumise ja paindlikkuse eest. Üheskoos oleme keerulisel aastal väljakutsetega hakkama saanud ja püstitatud metsakasvatuse eesmärgid metsa istutamisel ja noore metsa hooldamisel edukalt ellu viinud.

Kestlikkuse aruanne tutvustab meie tegevusi ja annab ülevaate 2021. aastal tehtud töödest. Usun, et igaüks saab siit enda jaoks avastada midagi uut ja huvitavat.

Foreko metsanduskontserni kuuluvad meie metsandusettevõtted – Valga Puu, Roger Puit, Voore Mets, Karo Mets, AAB Ekskavaator ja Foreko Latvia SIA.

Marti Piirimäe
Metsasektori juht

Foreko on metsanduskontsern, mis hõlmab
metsaettevõtteid ja -portfelle Eestis ja Lätis.

Kestlik metsandus

Jätkusuutlikult metsi uuendades ja hooldades tagame kestliku metsanduse, mis määrab selle, millises mahu ja millised metsad me oma järeltulevatele põlvedele pärandame. Kuna meie regioon on enamik metsi kas inimeste rajatud või inimtegevuse tulemusena tekkinud, on nii praegune kui ka tuleviku mets meie vastutus. Oma metsa hooleta jätmine ei ole vastutustundlik käitumine.

Kestlik metsandus tähendab aktiivset osalemist ning pidevat seiret ja uusi lähenemisviise. Oma tegevuses tugineme pikaajasele kogemusele ja teadustöö tulemustele. Kestlik metsandus tähendab, et näeme metsas ruumi haruldaste liikide kasvukohtadele, süsiniku sidumisele, seenelistele, marjulistele, jahimeestele ja pärandkultuurile. Aga ühtlasi tähendab kestlik metsandus seda, et küpsiks saanud metsa langetatakse, kasutades seda ühiskonnale enim väärtust andval viisil, ja seejärel alustatakse metsa uut eluringi. Oluline on meeles pidada, et oleme saanud oma metsad eelmiselt põlvkonnalt ning peame jätma vähemalt sama head või veel paremad metsad järgmistele põlvkondadele.

Metsa majandamise eesmärgid

Meie pikaajaline eesmärk on kujundada mitmekesine, kestlik ja hea tervisega metsaportfell.

Selle tarvis lähtume kahest peamisest põhimõttest:

- Läbimõeldud ja mosaiikne metsamajandamine ehk metsa olukorra ja metsaosade eripäraga arvestamine. Siia alla kuulub õigete ja õigeaegsete tövõtete rakendamine ning kvaliteetse istutusmaterjali kasutamine, et tagada bioloogiliste protsesside jätkuv toimimine või nende parendamine.
- Metsades tervisliku seisundi parendamine, et meie metsad oleksid liigirikkad ja vastupidavad kliimamuutustele.

Kõik meie grupi metsaettevõtted on võtnud eesmärgiks majandada oma metsi vastutustundlikult ja heaperemehelikult. Eesmärgi elluviimiseks kasutame uudseid lahendusi ning parimaid praktikaid. Oleme alustanud erinevate ökohüvede, tuule- ja päikeseparkide rajamise kaardistamisega oma kinnistutele, et mitmekesistada oma tegevust ja hajutada riske.

Kestlik metsandus tähendab aktiivset osalemist ning pidevat seiret ja uusi lähenemisviise.

Põllumaade metsastamine

Kasutusest välja jäänud põllu- ja rohumaaadele on võimalik panna kasvama mullatüübile sobivaid puuliike. Ka IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change) kliimamuutuste leevendamise üks stsenaariumitest näeb ette sööti jäänud põllu- ja rohumaaade metsastamist, mis on üks tõhusaim ja hetkel kättesaadavaim viis, kuidas atmosfäärist süsinikku siduda ja kliima soojenemist pidurdada.

.....

“Metsakultuuri kasvamamineku tagab toitaineterikas muld ja kvaliteetne istutusmaterjal,” Kaupo Valb, Valga Puu metsaülem.

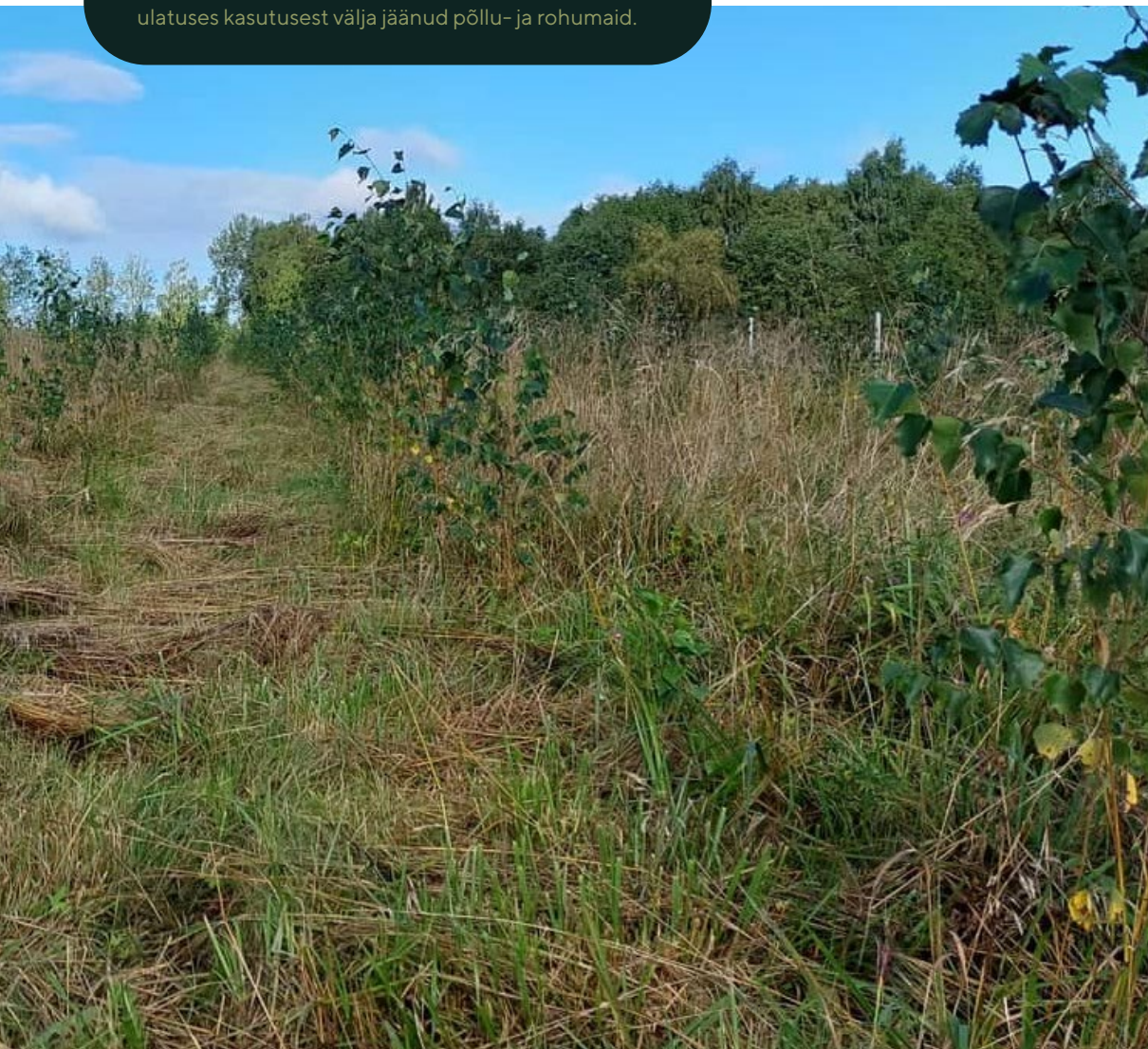
.....

Foreko peab väga tähtsaks selliste põllu- ja rohumaa metsastamist, et suurendada metsaga kaetud maa-alade pindala ja siduda järjest enam süsinikku. Äärmiselt oluline on anda oma panus tuleviku kliimaeesmärkide saavutamisse, mõjutada Eesti süsinikubilanssi positiivses suunas ning ühtlasi tagada biomajanduse varustamine toorainega.

2021. aastal metsastasid meie metsaettevõtted 103 ha ulatuses kasutusest välja jäänud põllu- ja rohumaid. Suurem osa alasid metsastati kasega, vähemal määral kuusega ning männiga.

2021. aastal metsastasid meie metsaettevõtted 103 ha ulatuses kasutusest välja jäänud põllu- ja rohumaid.

Teadustöö

Reimo Lutter

Eesti Maaülikool, metsakasvatuse doktor

2021. aastal jätkus Eesti Maaülikooli ja Foreko gruppi kuuluva metsaettevõtte Valga Puu teaduslik koostöö uute metsakasvatustlike püskatsealade rajamisel. Kliimamuutuste taustal on muutunud äärmiselt ohustatuks puhtkuusikud. Massiline kuusikute hävimine toob kaasa majandusliku kahju ja suurte koguste CO₂ vabastamise atmosfääri. Üheks võimalikuks alternatiiviks puhtkuusikute kasvatamisele on nende asendamine segametsadega. Segametsade suurem vastupidavus kliimamuutustele tuleneb nende kasvuks vajalike mullaviljakuse ressursside kasutamise suuremast efektiivsusest. Madal mullaviljakus tähendab seda, et puud konkureerivad omavahel mullas olevatele toitainetele ja veele. Kuna Eesti metsade süsiniku sidumise võimekus on limiteeritud eelkõige juurkonkurentsi tõttu, alustati uuringuid segametsade juurkonkurentsi uurimiseks kuuse-kase segametsades. Juurkonkurentsi uurimiseks kasutatakse uutset, stabiilsete isotoopide jälitamise meetodit, mille abil on võimalik kirjeldada lämmastiku ja vee liikumist metsaökosüsteemis ilma ökosüsteemi häirimata. Uued teadmised toitainete ja vee omastamisest aitavad paremini aru saada ressursside kasutusest segametsades ning parendada metsakasvatustlike tegevusi produktiivsete ja kliimamuutustele vastupidavate segametsade kujundamisel.

Juurkonkurentsi uuring viiakse läbi Valga Puule kuuluvates metsades ning uuringut rahastab Eesti Teadusagentuur ja Valga Puu 2025. aasta lõpuni.

Teise tegevusena alustati uuringuid sanglepa sobivusest niiskete kasvukohtade metsastamisel. Eesmärk on võrrelda sanglepakultuuri erinevate rajamismeetodite edukust. Seni on sanglepikute istutamine toimunud marginaalses ulatuses ning puuduvad metsakasvatustlikud teadmised, kuidas parandada istutatud sanglepiku kasvu niisketes kasvukohtades. Maaülikooli ja Valga Puu koostöös rajati esimesed sanglepa katsealad, kus uuritakse maapinna ettevalmistuse ja orgaanilisel lämmastikul põhineva biostimulandi mõju sanglepakultuuri kasvule noores eas. Lisaks puude kasvukiiruse ja juurte arengu uurimisele on vaatluse all istandiku elurikkus ja süsiniku dünaamika kogu ökosüsteemi tasemel.

Sanglepa uuring viiakse läbi Valga Puu rajatud katsekultuurides ning uuringut rahastab SA Keskkonnainvesteeringute Keskus ja Valga Puu 2025. aasta lõpuni.

Juurkonkurentsi uuring viiakse läbi
Valga Puule kuuluvates metsades.

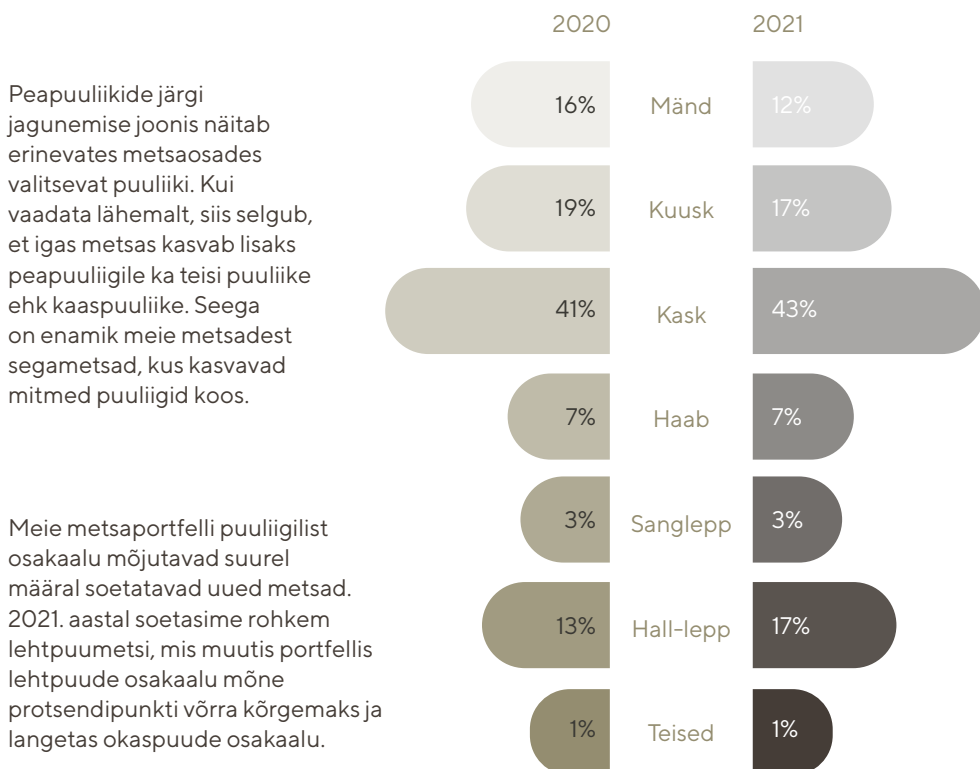

Meie metsaportfell

Eestis asuvate kinnistute portfelli suurus oli 2021. aasta lõpus 68 500 ha, Läti portfelli suurus oli 2800 ha.

Eestis kasvas meie metsaportfell eelmisel aastal 7700 ha võrra ning Lätis 600 ha võrra. Kuigi kasv on olnud üpriski suur, on numbritest tähtsam põhimõte, et iga ostetav kinnistu vastaks meie pikaajalistele eesmärkidele. Mets peab olema tootlik ning valikut tehes peame silmas seda, et meie kinnistutel kasvavad metsad oleksid ka tulevikus võimalikult kvaliteetsed ja mitmekesised.

Koos kliima soojenemisega kaasnevad põuad ja tormid panevad meid üha rohkem mõtlema, millised puuliigid sobivad meie metsadesse kõige paremini. Viimase aastate ilmastik on soosinud kuusekahjurite levikut ja kahjud on juba märkimisväärsed. Kaasikud ja männikud on püsinud tervemana. Nii hall-lepa kui ka sanglepa metsades on noores eas kahjustusi vähe, kuid vanuse kasvades tüvemädanike kahjustuste hulk suureneb märkimisväärselt. Seega oleme püüdnud suurendada kase ja männi istutusmahtu ning kuuske istutada hõredamalt, et tekiks kuuse ja lehtpuu segametsad, kus kahjurite levik on aeglasem.

Metsauuendus

Metsamajandamise lahutamatuks osa ja alus on metsauuendus, mis algatab metsa uue eluringi. Ülemaailmselt on metsade looduslik uuendamine sagedasem meetod kui inimese tehtav istutamine või külvamine. Meie uuendame enam kui pooled oma metsadest looduslikult ja ülejäänud osa kas istutame või külvame. Eesmärgiks on see, et kõikidel uuendusraielankidel hakkaksid võimalikult kiiresti kasvama uued ja heade geneetiliste omadustega puud. Metsa uuendamiseks on neli viisi: puuseemnete külvamine, uute puutaimede istutamine, looduslikule uuenemisele kaasaaitamine ja looduslikule uuenemisele jätmine. Meie ülesanne on leida tasakaal erinevate viiside rakendamisel. Valiku tegemisel lähtume iga metsaosas eripärast ja valime kõige tõhusama viisi. Igal viisil on omad tugevad küljed ja ka ohud. Kliimamuutustega kohanemise strateegias on metsade looduslikul uuenemisel ja seeläbi tervemate ökosüsteemide tekkimisel väga oluline roll. Nii viisi uuenenud mets on läbinud loodusliku valiku ja koosneb hea tervisega ökosüsteemidest, mis on võimelised tõrjuma invasiivseid võõrliike, kahjureid ja haigusi, mis on meie regioonis juba tõsine probleem. Istutamise ja külvamise puhul saame aga lühendada perioodi, kui metsamaa on ilma puudeta, muuta puidu kvaliteetsemaks ja suurendada puidu juurdekasvu.

Uus metsapõlvkond istutati 2021. aastal 815 hektaril ja külvati 35 hektaril. Kokku istutasime 2021. aastal 1 420 000 metsataime, millest 64% moodustas kuusk, 21% kask ja 15% mänd. Võrreldes 2020. aastaga oli maht 139 000 taime võrra suurem.

A photograph of a forest stream. In the foreground, a small weir made of stacked stones is visible, with water flowing over it. The stream is surrounded by lush green vegetation, including tall grasses and various leafy plants. In the background, a dense forest of tall trees with green foliage rises up. The lighting is soft, suggesting a shaded forest environment.

Järjest suureneb ka kuivendussüsteemide
hooldamise ja ligipääsuteede korrastamise tähtsus.

Metsahoodus

Noort metsa vaadates ei pruugi märgata, et tegelikult on metsas tehtud juba mitmeid hooldustöid, mis aitavad noorel metsal paremini kasvada. Meie kliimas on varajane hooldus väga vajalik, et tõsta metsa kvaliteeti, kujundada puuliigilist koosseisu ning tagada nende püsimine metsa eluringi vältel. Grupi ettevõtted pööravad suurt tähelepanu metsade uuendamisele ja hooldustöödele, et saavutada eesmärgipärane tulemus. Samu põhimõtteid rakendatakse ka koostööpartnerite metsi majandades.

2021. aastal tehti istutus- ja külvikultuuride hooldust 1470 hektaril, valgustusraiet 960 hektaril ning harvendusraiet 1385 hektaril.

Erinevatel aastatel võivad olla külvatud ja istutatud alade hooldused erineva mahuga. Põhjus on selles, et istutus- ja külvikultuuride hooldust tehakse vajaduspõhiselt ehk seal, kus rohttaimestik ja põõsad varjavad noori puid. 2021. aastal noore metsa hooldusmaht vähenes, kuid harvendusraiete maht oli kasvutrendis.

Tormi-, seene- ja putukakahjustuste likvideerimiseks tegime 2021. aastal sanitaarraiet 280 hektaril. Sanitaarraie päästab metsa edasistest kahjustustest, kuna siis raiutakse metsast välja üraskiga asustatud puud, tormimurru puud ja juurepessuga kahjustunud puud. Sanitaarraie aitab hoida metsa tervist ja ainult õigeaegselt tehtud sanitaarraie võimaldab päästa kogu puidu energiasektoris minemisest ja annab võimaluse väärindada kahjustustest pääsenud osa puidust.

Järjest suureneb ka kuivendussüsteemide hooldamise ja ligipääsuteede korrastamise tähtsus. Meie metsaettevõtted taastavad vanu metsateid, et oleks lihtsam ligi pääseda metsaportfellis olevatele kinnistutele ning vähendada puidu kokkuveo kaugust ja seeläbi fossiilsete kütuste kulu. Metsateede korrasolek on hädavajalik ka tulekahjude korral, mis on kahjuks aina aktuaalsem teema. Kuivendussüsteemide rekonstrueerimisega lüheneb märgades metsades üleujutuste aeg ning kiireneb puidu juurdekasv. Kraavide puhastamine on eriti oluline selliste puuliikidega metsade puhul, mis ei talu liigniiskust nagu näiteks kuusikud.

Puidu varumine

Foreko grupi ümarpuidu müügimaht oli 2021. aastal ligi 775 000 tm, millest 64% varuti grupi metsadest ja 36% ostetud raieõigustega teistele omanikele kuuluvatest metsadest.

2021. aastal oli hakkpuidu müügimaht ligi 1 075 000 m³, millest 34% saadi oma metsadest, 27% ostetud raieõigustega teistele omanikele kuuluvatest metsadest ja 39% ostetud raidmetest ja võsast. Sellest kogusest hakkpuidust saab toota soojust, mis on võrdne 2/3 Tallinna linna elanikkonna soojavajadusega.

Tüvepuidu varumise maht suurenes ligi kümnendiku võrra ja hakkpuidu varumise maht oma metsadest ja ostetud raieõigustega teistele omanikele kuuluvatest metsadest ligi veerandi võrra. Raidmete varumist toetas kaks tegurit. Esiteks kuiv sügis, mis andis metsapinnasele hea kandevõime ning puudus vajadus kokkuveoteid täiendavalt raidmetega tugevdada. Teiseks oleme järjekindlalt panustanud kraavide ja kasutusest välja jäänud põllualade puhastamisele võsast ning seeläbi suurendanud elektri ja sooja tootmiseks olulise materjali ehk hakkpuidu mahtu.

IPCC kliimamuutuste leevendamise stsenaariumid näevad ette bioenergia suuremat kasutamist. Raportist „Mets ja kliimamuutused“¹ selgub, et biomassi põletamine fossiilsete

kütuste asemel aitab reeglina vähendada emissioone ja fossiilsetes kütustes sisalduva süsiniku lisamist süsinikuringesse. Seega on oluline, et just Eesti päritolu biomass asendaks kodumaiste fossiilsete kütuste ja fossiilenergiamahukate materjalide kasutamist Eestis. Siin on oluline arvestada kogu elukaare emissioone ja ka teisi keskkonnamõjusid. Samuti soovitatakse kasutada bioenergiaks metsa majandamisel harvendus- ja hooldusraietest tekkinud väheväärtuslikku puitmaterjali.

Müüdud ümarpuidu sortimentide jagunemisest on näha, et palgi osakaal on teinud tugeva kasvu töustes 35% pealt 44% peale. Tõusu taga on kaks tegurit: esiteks suur okaspuupalgi nõudlus, mille tõttu valiti uuendusraiesse rohkem okaspuumetsi, kus palgiväljatuleku osakaal on suurem; ning teiseks alustasime vähe kvaliteetse palgi väljasorteerimist paberi- ja energiapuidust. Sellise vähe kvaliteetse palgi sihtotstarve on peamiselt kaubaaluste tootmine. Paberipuidu maht on paari protsendipunkti võrra kasvanud ning energia- ja küttepuidu osakaal langenud mõne protsendipunkti võrra. Palgiväljatuleku osakaalu suurendades liigume enda püstitatud eesmärgi poole: tõsta 2050. aastaks oma metsadest puidu varumisel palgi osakaal 50 protsendini. See protsess on aeglane, algab istutustöödest ja hooldusraietest ning kannab vilja alles aastakümnete möödudes nagu paljud teisedki metsandusvaldkonna otsused ja tegevused.

Varutud puidu sortimentide jaotus

Paberipuit

6%

Küttepuit

22%

Energiapuit

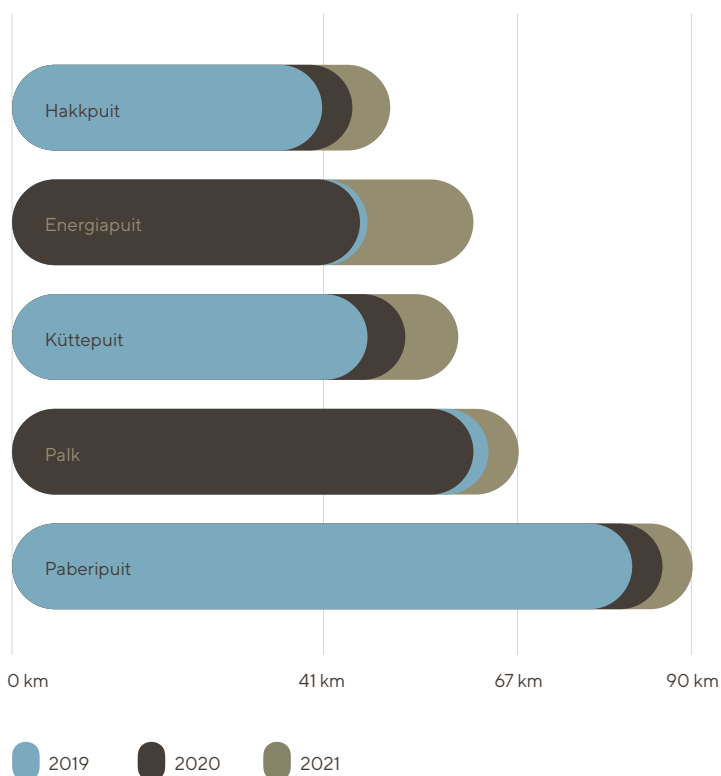
28%

Palk

44%

Puidu teekond

Puidu varumise juures on oluline ka puidu eri sortimentide teekonna pikkus metsast sihtkohani. See aitab hinnata nii metsaettevõtte kui ka puittooteid või -materjale valmistava ettevõtte ökoloogilist jalajälge. 2021. aasta näitajatest joonistub välja sarnane pilt 2020. aasta omaga, kus pikim on paberipuidu teekond – keskmiselt 90 km. Sealjuures tuleb märkida, et sellele lisandub veel mereteekonna pikkus ja teekond sihtsadamast tselluloositööstusesse. See kõik räägib Eestis varutava paberipuidu säästlikkuse kahjuks ja rõhutab selle sortimendi kohapealse väärindamise vajalikkust ja mõistlikkust. Ülejäänud sortimendid leiavad väärindamist kohalikes tööstustes ning seetõttu on ka metsa ja tööstuse vahemaad lühikesed. Kui võrrelda 2021. aasta näitajaid kahe varasema aastaga, siis on näha kõikide sortimentide veokauguse kasvu, mis on tingitud aktiivsemast metsamajandamisest Läänemaal, kus suuremate puidutöötlevate puudumise tõttu puidu teekond pikenes.

Nutikas metsamajandamine

COVID-19 leviku esimene laine näitas, et liigume metsamajandamise protsesside digitaliseerimisega õiges suunas ning inimkontaktide vähendamine haiguspuhangute ajal aitab meil jätkata tööd tavapärasel rütmis. Jätkasime ka 2021. aastal digilahenduste arendamise ja kasutuselevõtmisega.

Digilahenduste näol on meil operatiivne ülevaade oma metsaportfelligist ja tegevustest, mis moodustavad justkui andmeringi – see annab võimaluse siseneda konkreetsesse tööloiku ning analüüsida erinevate tööloikude koostoimimist.

Tarkvarad, mida kasutame

Metsakorraldus
Metsamajandamiskavade tootmine.

Metsahaldus
Metsamajandaja infosüsteem ja kaarditarkvara.

Langihaldus
Reaal-ajas ülevaade metsamaterjali kogusest langil, transpordil ja lõpplaos.

Mapwork harvester
Metsamajandaja infosüsteem ja kaarditarkvara.

EVR
Eesti e-veeselehe infosüsteem.

Metsauuendus
Metsa uuendus- ja hooldustööd

OTTO
Kvaliteedi ja tööohutuse kontrollimise tarkvara.

Forestman
Tarkvara metsaregistri eraldiste, teatiste ja isiklike märkmete ning GPS asukoha ja kaardi vaatamiseks.

.....

Deskise kommentaar meie kui ühe suurema koostööpartneri kohta

Janek Kaas, Deskis OÜ juht ja arendaja: „Meie pea 10-aastast koostööd saab iseloomustada pideva arenguna, kus leitakse uusi nutikaid lahendusi andmete kvaliteedi parendamiseks ja erinevate tööprotsesside automatiseerimiseks. Foreko on olnud alati avatud uutele tehnoloogiatele ega ole kartnud neid oma tööprotsessides rakendada. Selletõttu pole ilmselt liialdus pidada neid metsandussektori pioneerideks, kes annavad aimu nii meile kui ka arendajatele, mis suunas metsandusettevõttes vaatavad ja liiguvad.“

.....

Uudsed lahendused metsas

2019. aastal soetatud väikesed harvesterid on ennast Valga Puu metsades igati õigustanud. Saame noortes metsades teha õigeaegselt ja väga hea kvaliteediga harvendusraieid ning saadud vähekvaliteetse puidu suunata täiendavalt sooja või elektri tootmiseks. Varem jäi see materjal metsa mädanema, kuid nüüd saame sellega asendada katlamajades ja soojuselektrijaamades fossiilseid kütuseid ning astuda sammu lähemale rohepöörde eesmärkide täimisele. 2021. aastal lisandusid kolmele väikesele harvesterile kaks sama väikest puiduväljaveo masinat ehk forvarderit. Üks nendest on ratastega mudel ja teine kummiroomikuga, mis on mõeldud tööks eriti pehmel pinnasel.

.....

Valga Puu metsatööde juht: „Metsas väikeste masinate juurde minnes tuleb alati naeratus näole. Kuidagi õige tunne on vaadata neid hooldusraietel toimetamas – kokkuveoteed, mida mõni metsavõõram isegi ei märkaks, olematud pinnasekahjustused, väljavõetud allajäänud ja muidu sobimatud puud. Võib silmaga näha ja kuulda, kuidas allesjäänud elujõulised puud saavad paremates tingimustes kasvu visata, väljendades sel viisil tänu, et nende eest hoolitseti.“

.....

Väikese forvarderi operaator Taivo Rodima: „Panime masinale hüüdnimiseks Vigur. Mägisemad ja pikemad väljaveoteed ei sobi väga sellele masinale. Kuid pehmel pinnasel on sellega väga hea tööd teha. Noorendikus täidab masin oma eesmärgi väga hästi. Tasub meeles pidada, et väikene masin võib kahemeetrisele mehele kitsaks jääda.“

.....

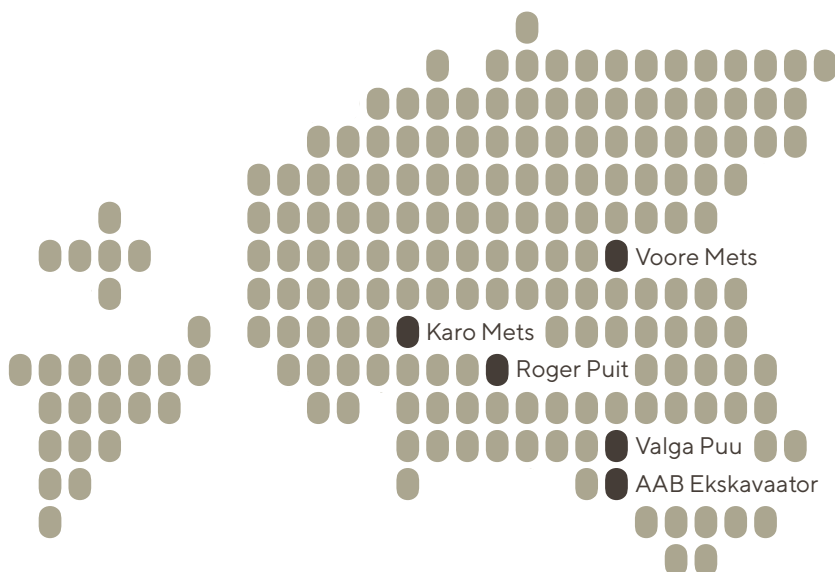

Sotsiaalmajanduslik mõju

Olulised tööandjad maal

Ernst & Young Baltic koostatud Eesti metsa- ja puidusektori sotsiaalmajandusliku mõju analüüs 2021 näitas, et metsa- ja puidusektori panus maapiirkondade toimetulekusse on märkimisväärne. Sektori loodud lisandväärtus moodustab vastavalt 22% ja 18% Kesk-Eestis ja Lõuna-Eestis loodavast kogulisandväärtusest. Metsa- ja puidusektor annab tööd natuke enamale kui 30 000 inimesele; kaudset ja kaasnevat mõju arvesse võttes on sektor loonud peaaegu 56 000 töökohta. Uuringu järgi annab metsa- ja puidusektor olulise panuse Kesk- ja Lõuna-Eesti tööhõivesse, mis moodustab mõlemas piirkonnas u 14% regiooni kogu tööhõivest. Meie metsaettevõtted on maapiirkondades olulised tööandjad, pakkudes peredele võimalust leida head ja tasuvat erialast tööd ka tõmbekeskustest väljaspool. Näiteks on meie gruppi kuuluva ettevõtte Valga Puu keskmine brutopalk 2 korda suurem kui Valga maakonna keskmine ning ka teised meie metsaettevõtted on oma valdkonnas hinnatud tööandjad.

Kesk- ja Lõuna-Eesti tööhõive
u 14% regiooni kogu tööhõivest.

Foreko Latvia SIA, Lätti

.....

Valga Puu koos oma Lõuna-Eesti partneritega tõi jõuluõõmu enam kui 1500-le tervishoiutöötajale!

Kokku anti üle Võru-, Põlva- ja Valgamaa tervishoiutöötajatele 1506 kingipakki ja 570 jõulukuuske. „Teie panus hindamatu, meie tänu aegumatu!” – sellise tänulausega jõulukaartidel tunnustati meile kõigile olulisi inimesi.

Allikas: 22.12.2021 uudis VP kodulehel

.....

Toetame piirkondlikku laste ja noorte huvitegevust

Meie grupi metsaettevõtted Valga Puu ja Karo Mets lähtuvad oma toetustegevuses kohaliku piirkonna ning kogukonna vajadustest ja soovidest, pöörates erilist tähelepanu laste ja noorte huvitegevusele. Sponsorluse kaudu aitame igal aastal kaasa tuhandete kohalike noorte spordiharjumuste kujundamisele, toetades mitmeid spordikoole ja klubisid. Valga Puu on üle seitsme aasta toetanud noortejalgpalli arengut FC Elva ja Võru FC Heliose klubides. Samuti on pikaajaliselt toetatud noortekorvpalli Valgas ja Parksepas ning pandud õlg alla Võru võrkpallitüdrukute tegemistele. Karo Mets on pikaajaline Pärnu spordiseltsi Kalev sponsor ja fänn. Lisaks heale koostööle erinevate kohalike spordiklubidega oleme juba üle kümne aasta toetanud Eesti Metsaüliõpilaste Seltsi tegevust ning kohalikke lootustandvaid sportlasi. Alates 2019. aastast toetab Karo Mets ka Kaisma matkarada. Lisaks huviharidusele toetasime 2021. aastal ka Toidupanka.

Meie metsaettevõtted suunasid erinevatesse projektidesse 2021. aastal kokku 90 000 eurot.

.....

Meie grupis töötavad inimesed paistavad silma ka oma kohalikes kogukondades. Mihkel Matsin, Valga Puu metsatööde juht sai sel aastal tänuväärse tunnustuse osaliseks. Nimelt on Mihkel Võru maakonna aasta isa 2021.

Allikas: Lõuna-Eesti Postimees

.....

Loodushoid

Foreko portfelli kuulub arvukalt erinevaid kaitsealuseid metsi. Sellest tulenevalt on maaomanikul ja metsamajandajal oluline roll loodushoius. Meie metsaportfellis moodustavad piirangutega metsad arvestatava osa – ligi 10% portfelist. Piirangutega aladest on Eestis esindatud näiteks kaitsealade sihtkaitse- ja piiranguvööndid, püsielupaigad, hoiualad, ranna ja kalda piiranguvööndid, veekaitsevööndid, vääriselupaigad ning Natura 2000 alad. Nendel aladel rakenduvad metsade majandamisele erinevad piirangud. Peame oluliseks nendele aladele määratud kaitse-eesmärkide täitmist ning arvestame oma tegevusi planeerides kõigi kehtestatud piirangutega.

Kaitsealused liigid jagatakse looduskaitseaduse põhjal ohustatuse järgi kolme kategooriasse: I, II ja III. Kõige rangemat kaitset vajavad neist I kaitsekategooria liigid. Kõrgeima kaitsestaatusega liikidest on meie maadel enim esindatud väike-konnakotkas, merikotkas, lendorav, must-toonekurg ja ka kaljukotkas. Madalama kaitsestaatusega, II ja III kaitsekategooria liikidest on meil esindatud näiteks metsis, kanakull, nahkhiirlased ja taimedest erinevad käpalised.

Kõrge kaitsestaatusega liikide elupaigad jagunevad sihtkaitse- ja piiranguvöönditesse. Sihtkaitsevööndid on range kaitsega alad, kus majandustegevust ei toimu. Piiranguvööndid on puhvertsoonid rangelt kaitstavate alade ümber, mille eesmärgiks on leevendada majandustegevusest tulenevaid häiringuid. Sellistel aladel peab arvestama teatud kitsendustega. Peamised metsamajandamisele rakenduvad piirangud on näiteks tingimused raietüübi- ja langi suuruse osas ning ajaline piirang tööde läbiviimiseks.

Madalama kaitsestaatusega, II ja III kaitsekategooria liikide elupaikade majandamisel rakenduvad erinevad soovitusel ja tingimused. Näiteks tehti 2021. aastal raietöid käpaliste elupaikades. Paljud käpalised eelistavad valgusrikast kasvukohta, kus puud taimi liialt ei varjuta. Sellistes elupaikades teeme raietöid ainult külmunud pinnasega, et vältida taimede kasvukohtade kahjustamist. Lisaks eemaldatakse nendest kohtadest raidmed, et taimed saaksid piisavalt valgust ja kasvuruumi, et hakata uuesti õitsema.

Oleme liitunud programliga Flying Squirrel LIFE (L'Instrument Financier pour l'Environnement), mille raames tegeletakse I kaitsekategooriasse kuuluva lendoravaga. Meil leviv alamliik on Euroopas esindatud peale Eesti veel ka Soomes. Seda liiki ohustavad elupaikade isoleeritus ja kadumine ning madal arvukus, samuti ka kisklus. Projekti eesmärk on taastada elupaikasad ning selle kaudu tagada elujõuline asurkond. Meie teeme lendorava projekti raames elupaiga loodushoiutöid. Lendoravale sobivad elupaigad on suurte haabade ja kuuskedega vanad segametsad. Igale projekti kaasatud kinnistule on koostatud unikaalne kujunduskava liigile sobiliku metsakoosluse loomiseks, säilitamiseks ning elutingimuste parandamiseks.

Kujunduskavades on planeeritud raieid, mis soodustavad noorte haabade kasvu ning perspektiivis erivanuseliste haabade osakaalu. Projekti raames tehakse metsakujundusega seotud taastamistööd kokku 1400 hektaril.

.....

Valga Puu keskkonnaspetsialist Annika Tuum: „Valga Puu osaleb Eesti-Soome LIFE ühisprojektis „Co-operation for improving the conservation of the Flying squirrel in Europe”. See projekt on suunatud lendorava teadaolevate elupaikade säilitamisele ja elupaigavõrgustiku taastamisele. Projekti eesmärk on taastada lendorava elujõuline asurkond. Meie eesmärk on selle raames teha loodushoiutöid „Lendorava projektiala kujunduskava” alusel ajavahemikus 2022–2025.”

.....

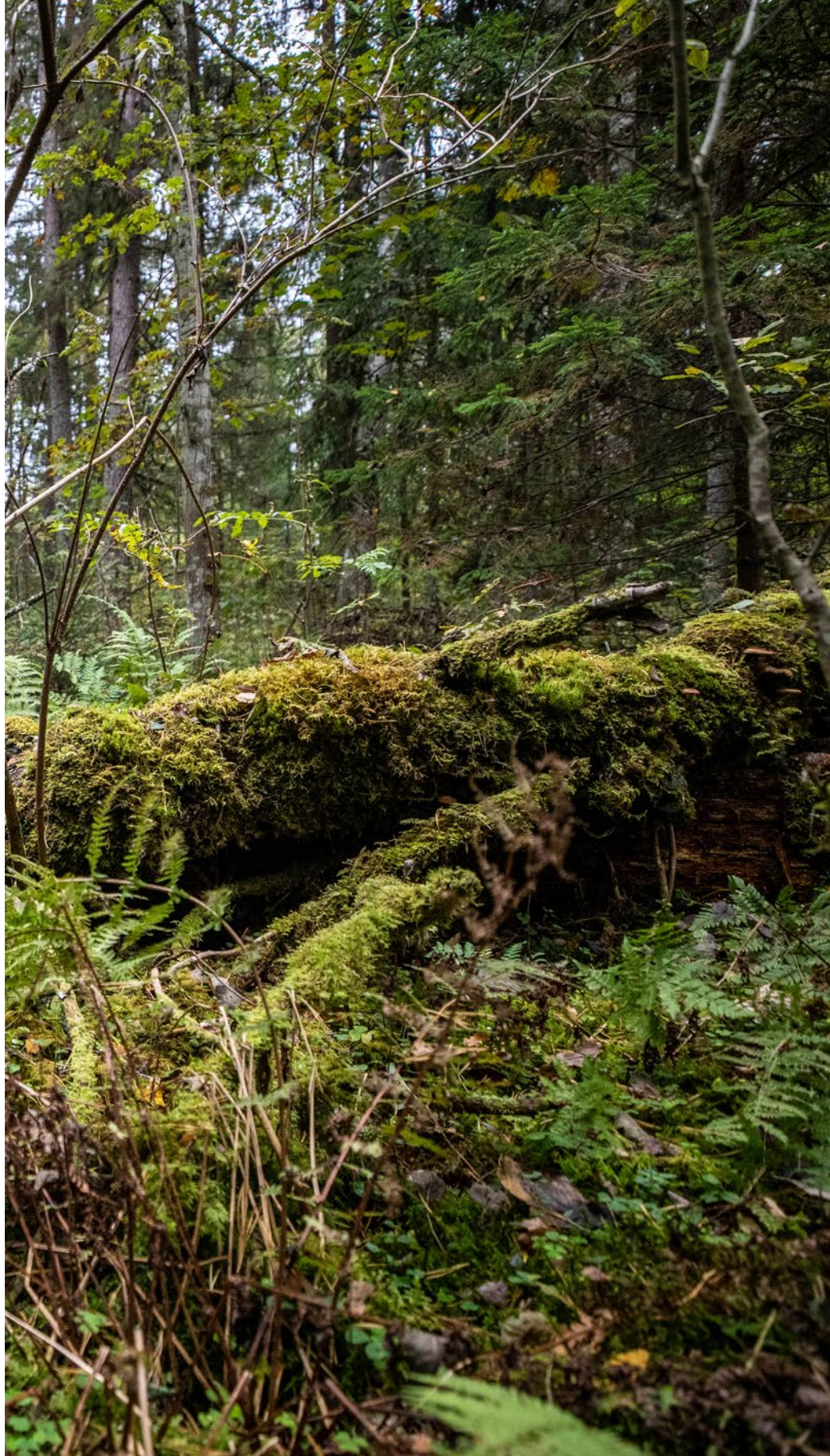
Oleme alustanud võimaluste otsimisega, kuidas panustada läbi vabatahtlikku loodushoiu efektiivsemalt meie looduse heasse käekäiku. Meie hinnangul tänane riiklik looduskaitse olemasoleval kujul ei anna soovitud tulemusi. Viimase kümne aasta jooksul on Eestis rangelt kaitstavate metsade osakaal kasvanud 10,1 protsendilt 17,5 protsendile ja kogu kaitstavate metsade osakaal 25,4 protsendilt 30,3 protsendile. Oma metsades näeme, et riigi poolt täiendavate piirangute rakendamine ei muuda loodushoidu tõhusamaks. Looduskaitset saame muuta efektiivsemaks ainult läbi aktiivse loodushoiu, tegeledes probleemi kõikide tahkudega. Näiteks metsise arvukuse tõstmisel ei ole abi ainult metsamajanduslike piirangute karmistamisest, vaid on vaja tegeleda ka teiste teguritega, mille hulka kuulub muu hulgas ka kiskjate arvukuse reguleerimine. Üheks olukorra parendamise võimaluseks on kombineerida riiklik ja vabatahtlik loodushoid, mis annab võimaluse leida täiendavaid piirangute kompenseerimise mehhanisme. Selle tulemusena muutub maaomaniku võrdväärseks motiveeritud partneriks, kellel on huvi ja tahe panustada loodushoidu.

Ka Natura 2000 kaitsealade võrgustikku kuulub meie metsaportfelli arvestatav osa alasid. Natura 2000 on üleeuroopaline looduskaitsealade võrgustik, kuhu kuuluvad teatud maismaa- ja mereelupaigatüübid. Natura eesmärk on tagada ohustatud liikide ja nende elupaikade säilimine. Oluline on ära märkida, et Natura alade valimise alguses jagunesid Euroopa Liidu liikmesriigid kahte leeri: osad pooldasid väikeseid, kindalt piiritletud ja sihtkaitse staatusega Natura alasid ning teine osa pooldas suuremaid alasid, kus eelmainitud alade ümber oleksid

ka puhveralad piiranguvööndi staatusega. Eestis lähtuti Natura alade piiritlemisel suurtest aladest, see on ka põhjus, miks Eestis võib Natura alade piiranguvööndites teha metsamajandamise töid, kui arvestada erinevate kitsendustega. Natura alade sihtkaitsevööndites majandustegevust ei toimu.

Samuti leidub meie hallatavates metsades vääriselupaiku.

Vääriselupaigad on loodushoiu seisukohast olulised väikesed metsaosad, mis asuvad väljaspool kaitsealasid. Neid alasid iseloomustab väikese inimõjuga põline või haruldane metsakooslus, mis on pikka aega looduslikult arenenud. Seal on rohkelt lamapuitu, tüükaid ja vanu õõnsustega puid. Sellistest metsadest võib leida majandusmetsades puuduvaid liike, kes annavad aladele suure ökoloogilise väärtuse. Vääriselupaikade kaitse alla võtmine on vabatahtlik ja seda otsustab metsaomanik. Foreko gruppi kuuluvad ettevõtted on vabatahtlikult lasknud vääriselupaigad hinnata ja sõlminud Keskkonnaministeeriumiga lepingu vääriselupaikade säilimiseks. Sellised alasid leidub meie metsaportfellis 62 kinnistul.

Puude kahjustajad metsas

Metsades elab arvukalt erinevaid liike. Kui mõne liigi arvukus ületab teatud taseme, hakkavad nad oma elutegevuse käigus ulatuslikke kahjustusi tekitama. Toome mõned näited.

Noored taimed on väga tundlikud kahjustuste suhtes ning näiteks **metskitsed** suudavad märkimisväärselt kahjustusi tekitada, süües ära istutatud puude ladvad. Selle vastu kasutame looduslikke lambarasvast repellente, mis on ulukite jaoks ebameeldivad, ning taimed saavad edukalt ilma kahjustusteta edasi kasvada. Repellente kasutasime kokku 180 hektaril, mis on ligi 60 ha enam kui eelmisel aastal.

.....

Läti üksuse tegevjuht Raimonds Zutis: „Repellente kasutatakse noorte puude ladvakaitseks hirvede, põtrade ja teiste metsloomade kahjustuste eest talvehooajal, kui loomadel on toidupuudus. See on valmistatud loomadele ebameeldivatest koostisosadest – neid süüa üritades maitsevad puud halvasti ja loomad jätavad puud alles. Repellente kasutatakse kuni 2 meetriste noorte puude puhul. Mõnel juhul moodustab loomade poolt tekitatud puude kahjustust puistus üle 90%. Kui loom sööb ladva ära, siis on tavaliselt kaks stsenaariumi – noor puu hävib või külgoks võtab ladva funktsiooni üle. Repellentide kasutamise abil aitame noortel puudel kasvada ja areneda ilma kahjustusteta ning saame seeläbi tulevikus kvaliteetsema puiduga metsa.“

.....

Kui **kobraste** arvukus suureneb, kolivad väljatõrjutud isendid looduslikest veekogudest kuivenduskraavidesse, põhjustades ulatuslikke üleujutusi. Siin on olulisel kohal kraavide hooldamine ja koostöö jahindusorganisatsioonidega, kellega koostöös vähendatakse kobraste arvukust kuivendussüsteemides.

Repellente kasutatakse noorte puude ladvakaitseks
metsloomade kahjustustes eest.

Värskelt istutatud okaspuutaimi kahjustab selline putukas nagu **männikärsakas**. Kärsaka kahjustusohht istutatud okaspuudele on kõige suurem esimese raiejärgse aasta kevadel, kui mardikad kogunevad sinna sigimispaidu otsima ja teise aasta sügisel, kui nukust kooruvad uue põlvkonna noormardikad. Männikärsakad närvivad noorte puude tüvedel kogu ümbermõõdu ulatuses koore ära, mille tulemusel taimed hukkuvad. Suure arvukuse korral hävitavad männikärsakad kogu istutatud metsakultuuri. Suure kahjustusriskiga aladel tuleb okaspuutaimede tüved enne istutamist katta vahaga, et kärsakad ei saaks koorele ligi.

Mõned aastad tagasi Kesk-Euroopas massiliselt levima hakanud **kuuse-kooreürask** on soodsate tingimuste tõttu hakanud ulatuslikult levima ka meie metsades. Suurem kahjustusega piirkond on Lõuna-Eesti. Viimaste aastate põuased suved ja soojad talved aitavad selle ürasekilli levikule kaasa. Põuane suvi nõrgestab kuuskesid ning puude vastupanuvõime väheneb. Lisaks võimaldavad soojad ja pikad suved kuuse-kooreüraskil paljuneda suve jooksul kaks korda, juunis koorunud ürasekid munevad kuuse koore alla munad juulis. Osa ürasekid, kes on koorunud suve lõpus, võivad jääda talvituma koore alla, kuid enamik talvitub 5–10 cm sügavusel metsapinnases. Soojad ja lumerohked talved aitavad kaasa ürasekite edukale talvitumisele.

Kuidas ürase kuuske kahjustab? Kuuse-kooreürask närib mai alguses ja juuli lõpus kasvava kuuse koore sisse 2 mm suuruse augu ning teeb koore alla piki tüve kuni 15 cm pikkuse käigu, kuhu muneb munad. Munadest koorunud vastsed närivad aga käigud risti puu tüvega ja seetõttu moodustub omapärane muster. Vastsed närivad läbi puukoore selle osa, milles liigub vesi puu juurtest latvadesse ja selle tulemusena puu hukkub.

Kuidas kuuse-kooreüraskit tõrjuda? Kõige tõhusam viis on ürasekollete lähedal langetada püünispuid enne ürasekite lendlust aprilli lõpus. Püünispuudeks sobivad ka värsked tormimurru puud. Hiljemalt juuni keskpaigaks tuleb püünispuud ja ka ürasekitest asustatud kasvavad puud metsast välja viia näiteks saeveskisse, kus palgid kooritakse ja koor põletatakse. Tuleb tähele panna, et kevadel ürasekitest asustatud kasvavate kuuskede okkad muutuvad pruuniks alles sügisel, seega juunis tuleb ürasekitega asustatud kuuskesid tuvastada ümmarguste sisenemisavade järgi. Ürasekid saab ligi meelitada ka feromoonpüünistega, kuid nende efektiivsus suurtes kolletes on väike ja sellistel aladel kasutatakse neid pigem üraseki lendluse aja kindlaksmääramiseks ja seire tegemiseks. Ulatuslikke kuuse-kooreüraski kahjustusi on Eesti kuusikutes esinenud korduvalt. Reeglina on need alguse saanud suurematest tormikahjustustest ja võimendunud siis, kui kahjustatud puid ei ole õigeaegselt metsast välja veetud.

PEFC on maailma suurim jätkusuutliku metsanduse märgis maaomanikele.

Metsamajandamise sertifitseerimine

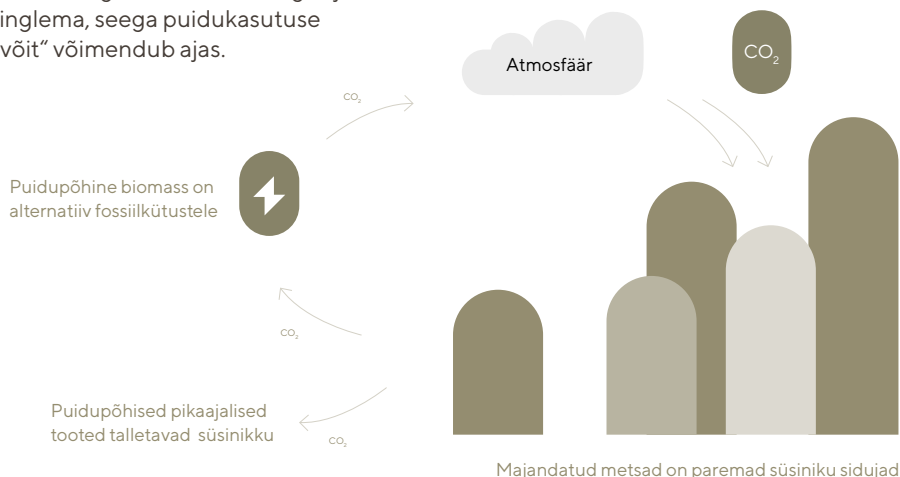
Meie metsaportfell on täies ulatuses sertifitseeritud **PEFC metsamajandamise** standardi alusel. Maailmas on üha olulisem see, et metsaomanik suudab puidu tarbijale tõestada, et metsi majandatakse kestlikult, tagades ökosüsteemi elujõulisus, bioloogiline mitmekesisus, tootlikkus ja uuenemisvõime. Kõike seda tehes tuleb arvestada nii ökoloogiliste, majanduslike, sotsiaalsete kui ka kultuuriliste aspektidega. Sel põhjusel on loodud kolmandate osapoolte sertifikaadid ning neid puudutavad printsiibid ja kriteeriumid. Oleme valinud PEFC, sest see on maailma suurim jätkusuutliku metsanduse märgis maaomanikele, hõlmates 330 miljonit hektarit metsamaad 55 riigis. PEFC sertifikaati soovitab ka Euroopa Komisjon.

Süsiniku jalajalg

Metsal üldiselt ja ka Foreko metsaportfellil on oluline roll kliimaeesmärkide saavutamisel ja fossiilsete emissioonidega tasakaalust välja viidud süsinikuringe tasakaalu taastamisel. Eestil kui ühel Euroopa Liidu arvestataval metsariigil on kõrgendatud vastutus tagada oma metsade süsiniku sidumise võime suurenemine, kuna see on praegu üks kindlaimaid kliimaprobleemide leevendamise meetodeid, mis Euroopas ja ka mujal maailmas kasutada on.

Foreko majandab oma metsaportfelli, lähtudes pikas perspektiivis puidu juurdekasvu suurendamise eesmärgist ning kõikidest parimatest kohalikest ja rahvusvahelistest praktikatest, mis meie kliimavööndi metsadele rakenduvad. Iga majandusüksuse puhul valitakse ja viiakse ellu kõige tõhusam ja kiirem metsa uuendamise viis, mis kindlustab võimalikult terve ja liigirikka metsa, arvestades samas ka haruldaste ja ohustatud liikidega. Portfelli kliimapositiivsusele aitame kaasa võsastunud ja kasutusest kõrvalejäänud põllu- ja rohumaade metsastamisega, et panna ka need alad süsinikku siduma ning suurendada liigirikkust. Ainult nii suudab meie metsaportfell muutuda selliseks süsinikusidujaks nagu tulevik meilt nõuab.

Keskonnaagentuuri ja Eesti Maaülikooli koostatud LULUCF süsiniku sidumisvõimekuse analüüsi tulemustest selgub, et lisaks metsa võimele siduda ja hoida süsinikku mängivad väga olulist rolli puittooted. Puittoodete panus jaguneb kaheks: puittoodetes otseselt seotud süsinik ja fossiilsete toodete asendamine puittoodetega. Fossiilsete toodete asendamisega puittoodetega väheneb täiendava süsiniku eraldumine maapõuest atmosfääri. Asendusefekt hakkab ajas võimenduma, süsinikku saab uute puude kasvamisel puitu taas siduda ning sama süsinikukogus jääb ringlema, seega puidukasutuse „võit“ võimendub ajas.

Lisaks klassikalistele puittoodetele on kiiresti arenemas puidust uute materjalide tootmine. Fibenol on Eesti kapitalil põhinev puidutööstust revolutsioneeriv ettevõtte, kes on võtnud eesmärgiks vääridada puidutööstuse jäägid senisest innovaatisemal ning keskkonnasõbralikumal viisil. Fibenoli katsetehases Imaveres toodetakse biopõhiseid materjale – ligniini ja puidusuhkrud, mille abil on võimalik üleminek taastumatust allikast – naftast – biopõhiste ja jätkusuutlikele toorainetele.

Foreko grupi ettevõtete enda tegevuse süsiniku jalajälg koosneb peamiselt raie tööde, metsamaterjali väljaveo ja lõpptarbijani transpordi käigus eralduvast süsinikust, väiksemal määral ka teistest tegevustest. See valdkond on süsinikku emiteeriv ja tõenäoliselt kasvav kuniks suureneb meie metsaportfell. Siin on oluline jälgida erikulu ühe ühiku kohta ja võtta ambitsioonikaid eesmärgid erikulu langetamiseks.

Tegelik süsiniku jalajälje mõjutaja metsanduses on mõistagi mets ise. Lühiajaline ja pikaajaline süsinikubilanss peab olema negatiivne. Meie metsaportfelli kogu süsinikusidumise maht on teinud läbi suure edasihüppe tänu metsaportfelli suurenemisele.

Metsa majandamine 2534,69 tCO₂-eq

Metsaportfell - 647 671,5 tCO₂-eq

Süsiniku jalajälg kokku - 645 136,81 tCO₂-eq

Kahjuks peame taaskord möönma, et süsinikuarvutusteks Euroopas ühest metoodikat ikka veel ei ole, küll aga on metsade takseerandmed ja alusandmed sõltumatud ning saame vajaduse korral süsiniku jalajälje arvutamise metoodikat muuta ning täpsustada.

Taastuenergia direktiivi ja taksonoomia määrase kriteeriumite kõrval on Foreko metsaportfelli süsinikdioksiidi ekvivalendi bilansi modelleerimisel kasutatud järgmiseid tingimusi:

- Iga peapuuliigi bilanss on arvatud eraldi ja selle aastane näitaja annab panuse oma osakaalu alusel kogu portfellis.
- Maapealse biomassi arvutustes tuginetakse iga puuliigi juurdekasvukõverale, mis on vastavusse viidud mullaviljakusega.
- Süsinikubilansis on arvesse võetud kõikide raiete mõju.

Kui võtta ühe sõiduauto keskmiseks CO₂ heite koguseks 160g/km* ja arvestada, et Eestis on kokku 810 000 sõiduautot ja iga auto läbib aastas 14 000 km**, siis selle tulemusena õhku paisatavast CO₂ kogusest suudavad Foreko grupi metsad ära siduda ühe neljandiku (26%).

FOREKØ